

การเล่าเรื่องและอุดมการณ์ในนวนิยายเพื่ออาเซียน กรณีศึกษา รักในม่านฝน

มารศรี สอทิพย์¹ และ สุทธภา อินทรศิลป์²

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น 40002

²สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80161

อีเมล: sutthapha.id@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องและอุดมการณ์ในนวนิยายเพื่ออาเซียน กรณีศึกษาเรื่อง “รักในม่านฝน” ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายเรื่อง “รักในม่านฝน” ผู้เขียนสร้างให้องค์ประกอบของนวนิยายมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวโดยตลอด ในส่วนของโครงเรื่องผู้เขียนจะใช้การท่องเที่ยวในการดำเนินเรื่อง โดยมีตัวละครเอกชาวเวียดนามเป็นผู้นำเที่ยว พร้อมกำหนดให้มีบทบาทสอดคล้องควบคู่ไปกับการดำเนินเรื่องและมีโครงเรื่องรองที่กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของเวียดนามในสมัยสงคราม ซึ่งเหตุการณ์ในตอนนั้นส่งผลมาสู่ปัจจัยในด้านต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิตหรือบุคลิกของชาวเวียดนามที่สืบเนื่องมาจากสงครามหรือวอร์ณกรรมที่เกิดในสมัยสงคราม เป็นต้น ปมขัดแย้งจะคลี่คลายเมื่อการท่องเที่ยวสิ้นสุด แนวคิดหลักให้ความรู้ความเข้าใจต่อวัฒนธรรม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี สภาพสังคม ตลอดจนสถานที่สำคัญต่าง ๆ ส่วนแนวคิดรองเน้นความรักและการมีชีวิตคู่เป็นสำคัญ แนวคิดดังกล่าวจะได้จากประสบการณ์ของตัวละครและเหตุการณ์ที่ดำเนินไประหว่างการท่องเที่ยว

ในด้านตัวละครเอกนั้นมีลักษณะหลากหลาย ทั้งที่เป็นตัวละครหลายมิติ

หรือตัวละครมิติเดียว ตัวละครสถิตหรือพลวัต ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าผู้เขียนสร้างขึ้นอย่างสมเหตุสมผล มีการนำเสนอแบบผสมระหว่างผู้เล่าเรื่องบุรุษที่ 1 กับผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ ส่วนฉากของนวนิยายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก เพราะส่วนใหญ่เป็นฉากที่มาจากสถานที่จริงซึ่งผู้เขียนต้องการนำเสนอข้อมูลความรู้ในด้านต่าง ๆ ของประเทศเวียดนามให้ผู้อ่านตระหนักรู้และสนใจสถานที่ท่องเที่ยวหรือวัฒนธรรมนั้นๆ ในด้านของบทสนทนานอกจากจะมีหน้าที่ในการดำเนินเรื่องในส่วนของนวนิยายแล้ว ก็ยังมีหน้าที่เฉพาะในการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวอย่างเห็นได้ชัดอีกด้วย และอุดมการณ์ที่พบในนวนิยายเรื่องนี้ ได้แก่ อุดมชาตินิยม อุดมการณ์เงินตรานิยมและอุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม โดยมีการนำเสนออุดมการณ์ผ่านบทสนทนา ฉากและตัวละคร

คำสำคัญ: การเล่าเรื่อง, อุดมการณ์, วรรณกรรมอาเซียน

Narrative and Ideology in Novel for ASEAN: Rak Nai Maan Fon

Marasri Sortip¹ and Sutthapha Intharasil²

¹Faculty of Humanities and Social Sciences, Khonkaen University,
Khon Kaen 40002, Thailand

²School of Liberal Arts, Walailak University,
Nakhon Si Thammarat 80161, Thailand

E-mail: sutthapha.id@gmail.com

Abstract

This project aims to study narrative and ideology in ASEAN novel which has “Raknaimanfon” novel as a study case. The research result shows that each element of the novel relates to tourism thoroughly. The author use tourism to run the plot. The main character is a Vietnamese tour guide. Also, the history of Vietnam War is mentioned in the plot. This past event has an effect on lifestyle and character of Vietnamese including the literatures that wrote during the war period. The story conflict eases up at the end of the travel. The main idea is to emphasize the understanding of culture, lifestyle, tradition, state of society, and important places in Vietnam. The secondary idea is about love and couple life. These ideas can be obtained from characters’ experience during the travel. The main characters have variously characteristic such as well-rounded character, stereotyped character, static character and dynamic character. It is obvious that the author writes the story

reasonably. The author presents the story by using the combination point of view between the first person and the omniscient third person, in which the thoughts of every character are open to the reader. The setting of the novel is very significant because it is from the places that exist in Vietnam. This is also to give details of the places and culture in Vietnam to attract people. The task of conversation is giving more detail of tourism in addition to running the story. The ideologies that can be seen in the novel are nationalism, moneyism, and localism.

Keywords: Narrative, Ideology, Novel for ASEAN

บทนำ

การก้าวสู่ “ประชาคมอาเซียน” ในปี พ.ศ. 2558 เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรืออาจกล่าวได้ว่า การเป็นประชาคมอาเซียนคือการทำให้ประเทศสมาชิกรวมเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” มีความแข็งแกร่งและมีภูมิต้านทานที่ดี สมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถ ทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงจัดตั้งประชาคมอาเซียนซึ่งถือเป็นการปรับปรุงและวางรากฐานของพัฒนาของอาเซียนครั้งใหญ่คือ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐอินเดียได้ เพราะประเทศเหล่านี้ มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด

จากผลการสำรวจทัศนคติและการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน พบว่าประชาชนไทยยังขาดความรู้เกี่ยวกับอาเซียนอยู่มาก การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนเช่นนี้เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่งและเป็นโจทย์สำคัญที่ทุกฝ่ายเกี่ยวข้องต้องร่วมกันแก้ไขและหาแนวทางเตรียมการในการสร้างความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน อย่างเร่งด่วนและจริงจังในทุกกระดับ จากนี้ไปทุกคนจะไม่เป็นเพียงประชาชนไทยเท่านั้น อีกส่วนหนึ่งเราเป็นประชาชนอาเซียน แต่ยังมีคามตระหนักในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างน้อยในทุกประเทศสมาชิก ต้องเร่งการกระตุ้นให้ประชาชนมีความตื่นตัวเพราะหากไม่เริ่มต้น ความเป็นไปได้ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้กรอบเวลาอันจำกัดจะไม่เกิดขึ้นเลย (Sriwihok, 2013)

และในโอกาสที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในอีก 2 ปีข้างหน้า หลายภาคส่วนกำลังประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ผ่านหลาย ๆ สื่อ ซึ่งสื่อ “นวนิยาย” ก็เป็นสื่อหนึ่งที่ได้รับการหยิบยกขึ้นมาใช้ในโอกาสนี้ด้วย จึงเกิดเป็น โครงการวรรณกรรมอาเซียน ที่มีจุดประสงค์เพื่อใช้สื่อวรรณกรรมในการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจในประเทศเพื่อนบ้าน และการรวมประเทศทั้งหมดในอาเซียนให้เป็นหนึ่งเดียวกัน รวมไปถึงลดความขัดแย้งที่เคยเกิดขึ้น เช่นเดียวกับจุดประสงค์ของประชาคมอาเซียน Sewikul (2013) กล่าวว่า “เราอยู่ในความเกลียดชังและไม่เข้าใจกันมานานพอสมควร เราอยู่ในประชาคมอาเซียนแล้ว ถ้ายังมีอคติต่อกันจะอยู่ด้วยกันลำบาก ผมคิดว่าเป็นหน้าที่ของนักเขียนที่ต้องช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน เราไม่สามารถอยู่ลำพังประเทศเดียวได้ เราต้องอยู่ร่วมกันเป็นประชาคม ซึ่งวิธีการอยู่ร่วมกันที่ดีคือทำความรู้จักและเข้าใจกัน”

การเล่าเรื่องและอุดมการณ์ในรักในมานฝน

รักในมานฝนเป็นนวนิยายเล่มที่สอง ในโครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียน ซึ่งสมาคมอาเซียน-ประเทศไทยได้พิจารณาเห็นว่า หนทางหนึ่งในการจะสร้างมิตรภาพและความเข้าใจของสมาชิกแต่ละประเทศได้อย่างดีและรวดเร็ว ก็คือการดำเนินการในรูปแบบของนวนิยาย ซึ่งผู้ประพันธ์สามารถจะสื่อสารกับผู้อ่านได้ทุกระดับและในวงกว้าง จึงได้พิจารณาเห็นสมควรที่จะจัดทำโครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียนขึ้น

เวียดนามเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทย และสมาชิกอาเซียนประเทศหนึ่ง แต่ที่ผ่านมามคนไทยยังไม่ค่อยรู้จักประเทศเวียดนามมากนัก ทั้ง ๆ ที่เป็นประเทศที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในอดีต และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน นอกเหนือจากการเมืองการปกครอง และศิลปวัฒนธรรม

Sewikul (2013) กล่าวว่า “ผมมีโอกาสเดินทางไปเวียดนามหลายครั้ง และสิ่งที่ได้เห็นก็คือพัฒนาการของบ้านเมืองและความเป็นอยู่ของผู้คน แต่ในเวลาเดียวกัน ชาวเวียดนามส่วนใหญ่ก็ยังคงรักษาวินัยชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมไว้ได้ในระดับหนึ่ง ตามถนนหนทางยังมีสตรีชาวเวียดนามสวมชุดประจำชาติ หรือคนแก่ที่นั่งล้อมวงดื่มน้ำชาบนเก้าอี้เตี้ย ๆ ริมนอน แม้ว่ารถจักรยานสองล้อที่เคยเห็นเมื่อหลายปีก่อนจะถูกแทนที่ด้วยมอเตอร์ไซค์ไปมากแล้วก็ตาม ... การเดินทางไปเวียดนามตามโครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียน ของสมาคมอาเซียน-ประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2553 ทำให้ผมมีโอกาสศึกษาหาคำตอบเพิ่มเติมในเรื่องเหล่านี้ และนำมาบอกเล่าให้ผู้อ่านชาวไทยได้รับทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของเวียดนาม ไว้ในนวนิยายเรื่องรักในมหานคร”

ดังนั้น การเล่าเรื่องเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนผ่านนวนิยายจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นักเขียนจึงต้องมีการใช้การเล่าเรื่องเพื่อให้อ่านได้รับความบันเทิงพร้อมทั้งความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนจากนวนิยาย

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการเล่าเรื่องและอุดมการณ์ของนวนิยายเพื่ออาเซียน ซึ่งเป็นงานเขียนที่น่าสนใจและควรนำมาศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยการวิเคราะห์ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ความขัดแย้ง การเล่าเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา สัญลักษณ์และอุดมการณ์ของนวนิยายเพื่ออาเซียน เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกอาเซียน ซึ่งเป็นพื้นฐานในการผลักดันให้การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุดแก่ทุกประเทศ

1. แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องหรือสารัตถะ (theme) คือ ทศนะที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึง ธรรมดา ธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่ง (หรือหลายอย่าง) ตามที่ประจักษ์แก่ผู้เขียน เป็นสาร (message) ที่ผู้เขียนสื่อมายังผู้อ่าน คำนียามนี้นำมาพิจารณานวนิยาย

เรื่อง “รักในม่านฝน” แล้วพบว่า แก่นเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้ แบ่งเป็น

1.1 แก่นเรื่องหลัก เพื่อส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างไทย กับเวียดนาม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

1.2 แก่นเรื่องรอง ความรักหรือความสัมพันธ์ที่งดงาม ที่เกิดขึ้น ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เรน สาวน้อยชาวไทย ที่เปรียบเสมือนละอองฝอย ยามเช้า ที่ทำให้เจ้าของฉายา เจ้ากบกระโดด กระโดดโลดเต้นอย่างร่าเริงเมืองได้ เจอกับฝน

2. โครงเรื่อง

โครงเรื่อง คือ ส่วนของเนื้อเรื่องที่แสดงปัญหาหรือข้อขัดแย้ง โดยมีลำดับของเหตุการณ์ ได้แก่ เปิดเรื่อง ปัญหาเริ่มปรากฏ ปัญหาได้รับการแก้ไข การคลี่คลายและจุดจบของปัญหา ซึ่งในนวนิยายเรื่อง “รักในม่านฝน” นั้นมีโครงเรื่อง น่าสนใจ คือ ผู้เขียนจะค่อยๆ คลี่คลายปมปัญหาของเรื่องด้วยวิธีการดำเนินเรื่อง แบบย้อนเหตุการณ์สลับไปมา มีการทิ้งท้ายเหตุการณ์ที่น่าสนใจไว้ในท้ายบท ทำให้อ่านสนใจใคร่รู้ ซึ่งผู้เขียนก็ได้เปิดเผยสาเหตุของปัญหาไปเป็นระยะ ๆ ด้วยวิธีการย้อนระลึกเหตุการณ์ในอดีตของตัวละครเอก จนทำให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายในที่สุด

“รักในม่านฝน” เปิดเรื่องด้วยการสร้างให้ตัวละครเอกได้พบกันในวันฝนตกหลังจากนั้นก็ดำเนินเรื่องไปด้วยการท่องเที่ยวไปตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ พร้อมกับให้ความรู้แก่ผู้อ่านและปิดเรื่องลงด้วยการจากลากันด้วยดี ทิ้งไว้เพียงความทรงจำอันดีงามและความสัมพันธ์อันดีระหว่าง 2 ประเทศ

3. ความขัดแย้ง

ความขัดแย้งทางวรรณกรรม ส่วนใหญ่มักจะเริ่มต้นจากการวางโครงเรื่อง

เพื่อจัดระเบียบเรื่องของผู้เขียน หลังจากนั้นจึงเลือกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเรื่องประกอบด้วยความขัดแย้ง ที่ต้องประกอบด้วยปมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง ความขัดแย้งจะมีพื้นฐานหลัก คือ ความขัดแย้งภายนอก เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างตัวละครกับสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ความขัดแย้งกับมนุษย์ด้วยกัน ความขัดแย้งกับธรรมชาติ ความขัดแย้งกับสังคม และความขัดแย้งภายในเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากปมภายในจิตใจของตัวละคร ซึ่งสามารถพบความขัดแย้งลักษณะต่าง ๆ ของ “รักในมหานคร” ดังนี้

3.1 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ได้แก่

3.1.1 ความขัดแย้งระหว่าง เรน กับ ครอบครัว ที่เป็นสาเหตุสำคัญ ทำให้เธอตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวเวียดนามเพียงลำพัง จนได้พบกับ บ่าว อาน

3.1.2 ความขัดแย้งระหว่าง บ่าว อาน และ หลญา นิน โดยเริ่มตั้งแต่ที่ บ่าว อาน ผิดนัด หลญา นิน ทำให้ หลญา นิน น้อยใจ และมีที่ท่าที่เปลี่ยนไป ต่อมา บ่าว อาน รู้ว่า หลญา นิน ได้รับอุบัติเหตุขณะซ้อนมอเตอร์ไซค์ วัน เหวียด แต่ทั้งสองก็ไม่ปรับความเข้าใจกัน จนในที่สุด หลญา นิน ก็เลือกที่จะจากไป ด้วยการรับข้อเสนอของพ่อ วัน เหวียด ที่จะส่งเธอไปเรียนต่างประเทศ ความขัดแย้งนี้ส่งผลให้ บ่าว อาน เข้าใจความรู้สึกที่ตนมีต่อ เรน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและพร้อมที่จะรักษาความสัมพันธ์ของเขากับเธอต่อไป

3.1.3 ความขัดแย้งระหว่าง ลุงดินห์ และ แม่ของ บ่าว อาน ภายใต้อาณัติความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยว่า ทำไม แม่ของ บ่าว อาน ต้องปฏิเสธ ลุงดินห์ ทั้ง ๆ ที่ ลุงดินห์ไม่มีความผิดหรือสร้างความเดือดร้อนอันใด ซึ่งเป็นที่มาของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในเรื่อง

3.2 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม

บ่าว อาน มีความขัดแย้งกับสังคมในเรื่องของอุดมคติของชาติ เนื่องจากเวียดนามกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจ การทำงานเพื่อส่วนรวมจึงมีความสำคัญมากกว่าการทำงานส่วนตัว แต่ บ่าว อาน กลับเลือก

ที่ทำงานส่วนตัวมากกว่า โดยสื่อผ่านบทสนทนาของ บ่าว อาน และเตี๊ยะ

“... ถ้านายเข้าประชุมด้วย ก็คงจะได้รับเลือกแน่นอน ...
แม้ในช่วงหลัง นายจะถูกตำหนิว่าอุทิศตัวให้ส่วนรวมน้อย
ไปหน่อย และขาดการประชุมบ่อยก็ตาม ...”

“ก็แล้วแต่จะคิดกัน” บ่าว อาน ดึงบุหรี่ปริมาณสุดท้ายจาก
ซองออกมาจูดสูบ “ฉันมีงานต้องทำ มีภาระ มีหน้าที่ ไม่ได้
อยู่ว่าง ๆ”

“แต่งานที่สำคัญที่สุดคืองานเพื่อส่วนรวม ภาระและ
หน้าที่ที่สำคัญที่สุดคือภาระหน้าที่ต่อประเทศชาติ”

(Sewikul, 2013, p. 132)

4. การสร้างตัวละคร

ลักษณะเด่นสำคัญประการหนึ่งของนวนิยายเรื่องรักในม่านฝน คือ
การสร้างตัวละคร เพราะผู้เขียนตั้งใจสร้างตัวละครเอกชาวเวียดนามให้มีบุคลิก
เป็นชาวเวียดนามที่เต็มไปด้วยความรักชาติเต็มเปี่ยม หวงแหวนความเป็นเวียดนาม
ดั้งเดิม แต่ก็พร้อมที่จะเปิดใจรับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้
ยกตัวอย่าง เหตุการณ์ที่ หลญา นิน ได้นึกถึงบ่าว อาน ตั้งแต่เริ่มรู้จัก ดังนี้

“... ชายหนุ่มนักศึกษารุ่นพี่ ทำทางเคร่งขรึม เอาจริงจัง
เอาจัง ... เขายังจุดประกายความคิดในเชิงอุดมคติและ
จิตใ้รักชาติ ซึ่งทำให้เพื่อน ๆ ของหล่อนบางคนที่เคยโต
มาในยุคปฏิรูปเศรษฐกิจจมองหน้ากันด้วยความงุนงง แต่
หลังจากพบกันในโอกาสต่าง ๆ ในเวลาต่อมาอีกสองสาม
ครั้ง หลญา นิน ก็พบว่า บ่าว อานไม่ใช่คนที่เคร่งครัดใน
ระเบียบวินัยและคำสอนของเจ้าลัทธิแบบสมาชิกพรรครุ่น

โบราณ หากแต่เขาเป็นคนรุ่นใหม่เช่นเดียวกับหล่อนและเพื่อน ๆ หากแต่มีจิตใจที่เสียสละมากกว่าคนอื่น ๆ ...”

(Sewikul, 2013, p. 152)

นอกจากนี้ บ่าว อาน ยังมีความเป็นศิลปินอยู่ในตัวเองด้วย จากข้อความที่ว่า

“ ... คุณเองก็เป็นกวีเหมือนกับลุงคุณ ... และคุณก็ไม่ได้เขียนบทกวีออกมาเป็นตัวหนังสือเหมือนกัน แต่คุณเขียนมันด้วยนัยน์ตา ... เคยมีใครบอกมาก่อนไหมคะ ว่าคุณเป็นผู้ชายที่มีบทกวีอยู่ในดวงตา...”

(Sewikul, 2013, p. 23)

จากลักษณะดังกล่าว พิจารณาได้ว่า ผู้เขียนจงใจสร้างให้บุคลิกของตัวละคร บ่าว อาน เปรียบเสมือนประเทศเวียดนาม คือ มีความผสมผสานระหว่างความเป็นเวียดนามดั้งเดิมและความเป็นสมัยใหม่ รวมอยู่ด้วยกัน ทั้งยังเป็นประเทศมีความเป็นกวีหรือศิลปินแฝงไว้อยู่ในประเทศมากมาย

5. การเล่าเรื่อง

มุมมอง หรือ การเล่าเรื่อง คือ การที่ผู้เขียนเสนอเรื่องราวต่าง ๆ สู่ผู้อ่าน โดยผ่านผู้เล่าเรื่อง ซึ่งโดยสามารถแบ่งผู้เล่าเรื่องได้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครในเรื่องและผู้เล่าเรื่องไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง ในนวนิยายเรื่องรักในมหานคร มีการเล่าเรื่องแบบผสม คือ ใช้ตัวละครเล่าเรื่องของตนเองหรือตัวละครตัวอื่น สลับกับการเล่าเรื่องแบบผู้เขียนเป็นผู้เล่า เช่น

“ตอนที่ผมเล็ก ๆ ลุงดิन्हพาผมมาที่นี้บ่อย ๆ ... ลุงดิन्हไม่ได้มีฝีมือทางช่างไม้เหมือนปู่ ไม่ได้เป็นชวานาเหมือนคนในหมู่บ้าน แกเอาแต่เขียนบทอย่างเดียว”

(Sewikul, 2013, p. 20)

ข้อความข้างต้นเป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครหลัก สลับกับการเล่าเรื่องผ่านผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ เช่น

“... มีหลายครั้งที่แกทำท่าทางเหมือนพูดคุยกับสิ่งเหล่านั้น จนหลายคนคิดว่าแกสติไม่ดี มีแต่ บ่าว อาน ที่รู้ว่าลุงดินที่ไม่ได้ฝันเพื่อนหรือบ่าวอ ...”

(Sewikul, 2013, p. 35)

6. ฉาก

ฉากนั้นสำคัญต่อการดำเนินเรื่องไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการและเหมาะสมกับกลมกลืนกับองค์ประกอบโดยรวมของนวนิยายเรื่องนั้น ๆ เมื่อพิจารณานวนิยายเรื่องรักในม่านฝน สามารถพิจารณาฉาก ได้ดังนี้

6.1 ฉากสมมติขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์หรือทำให้เรื่องราวดำเนินต่อไปได้ ฉากสมมติเหล่านี้ ผู้เขียนสร้างขึ้นเพื่อดำเนินเหตุการณ์ต่าง ๆ ในนวนิยาย ดังเช่น ฉากโรงพยาบาลผู้เขียนได้เขียนบรรยายฉากไว้ดังนี้

“โรงพยาบาลแห่งนั้นเป็นโรงพยาบาลที่เก่าแก่ของฮานอย ตัวตึกทรงโคโลเนียลสามชั้นหลังใหญ่ ทาสีเหลือง ข้าวโพดเหมือนอาคารราชการทั่วไป รอบบริเวณร่มรื่นด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่และเถาไม้เลื้อยแบบป่าฝนเขตร้อน”

(Sewikul, 2013, p. 124)

ผู้เขียนได้บรรยายฉากโรงพยาบาลที่เก่าแก่ของฮานอย เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ถึงสถาปัตยกรรมและลักษณะของโรงพยาบาล ตลอดจนสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้อ่านสามารถจินตนาการตามได้

6.2 ฉากซึ่งเป็นสถานที่จริง ผู้เขียนได้หยิบยกเอาสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในเวียดนามมานำเสนอเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่านได้แก่ สระคินดาบ สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของกรุงฮานอย โดยผู้เขียนได้บรรยายว่า

“... ชายหนุ่มเลือกได้ร้านเปียร์ริมสระ จากโต๊ะและ

เก้าอี้เหล็กตัดได้ร่มหลิวร้านมองออกไปด้านหลังจะเห็นสระน้ำขนาดใหญ่หนึ่งสงบอยู่ใต้แสงแดดที่เริ่มจะโรยราสายลมพริ้วผ่านผิวน้ำไล่เรียงกันเป็นริ้วรายของระลอกคลื่นที่แผ่วบางเคล้าคลอด้วยเสียงพินที่แว่วมาจากโรงละครหุ่นน้ำที่อยู่ไม่ไกลออกไป และมองไปอีกฟากหนึ่งของสระก็จะเห็นวัดโบราณซ่อนตัวอยู่ในซุ้มไม้ที่ตกครึ้ม...”

(Sewikul, 2013, p. 20)

หรือ ฉากหมู่บ้านดั้งเดิมของชาวเวียดนาม ซึ่งแสดงวัฒนธรรมดั้งเดิม ดังข้อความที่ว่า

“หมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งนั้นยังคงรักษาบ้านเรือนและวิถีชีวิตของผู้คนไว้ได้อย่างใกล้เคียงสภาพดั้งเดิม โดยไม่มีรูปแบบของการท่องเที่ยวหรือธุรกิจเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยมากนัก ตามตรอกเป็นทางเดินแคบ ๆ ปูด้วยอิฐก้อนใหญ่ระหว่างร่องอิฐและแนวกำแพงแซมด้วยตะไคร่น้ำ และเมื่อเดินผ่านประตูไม้ขนาดใหญ่เข้าไป ก็จะพบกับบ้านไม้ชั้นเดียวเตี้ย ๆ ที่เปิดด้านหน้ากว้าง อยู่บนลานดินซึ่งเต็มไปด้วยหญ้าและไถดินเผา”

(Sewikul, 2013, p. 79)

หรือฉากที่นำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เช่น

“... เวียดนามเมื่อพันปีก่อน ใช้ระบบสอบชำระอาหารแบบจอหงวนของจีน”

ชายหนุ่มอธิบาย ขณะที่เด็กสาวหามุมเพื่อถ่ายภาพรูปปั้นที่ตั้งเด่นอยู่ในศาลเล็ก ในวัดโบราณที่แฝงตัวอยู่ในดงไผ่ ตัววัดแม้จะคร่ำคร่าด้วยคราบโคลนของกาลเวลาและร่องรอยของแดดฝนจนเสาไม้ซัดโทรม สีและปูนที่ฉาบทา

ผิวผนังล่อนหลุด และดำคล้ำด้วยรากับสีเขียวของตะไคร่น้ำ
... “คนที่จะสอบแข่งขันต้องผ่านการศึกษาศึกษาปรัชญาของขงจื้อ
จากวัดวันเหมียว รูปปั้นที่อยู่ในศาลนั้นก็คือรูปปั้นขงจื้อ”

(Sewikul, 2013, p. 118)

ซึ่งทำให้ผู้อ่านทราบถึงประวัติศาสตร์ทางการศึกษาของชาวเวียดนาม ซึ่ง
เปรียบวัดวันเหมียวได้กับโรงเรียนในยุคแรก ๆ ของประเทศเวียดนาม
หรือฉากที่น่าเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสภาพวิถีชีวิต สังคมในปัจจุบัน เช่น

“...ถนนในยามเช้าของฮานอยค่อนข้างจะจืดจางด้วย
ยานพาหนะนานาชนิดที่มุ่งหน้าพาผู้ขับขี่และผู้โดยสารไป
สู่จุดหมายปลายทาง รถประจำทางแน่นขนัดราวกล่อง
สังกะสีที่บรรจุสิ่งของไว้จนปิดฝากล่องไม่ลง...”

(Sewikul, 2013, p. 98)

จาก ข้อความข้างต้น ทำให้เราเห็นภาพการจราจรที่แน่นขนัด ไปด้วยรถ
นานาชนิด

7. บทสนทนา

บทสนทนาหรือคำพูดของตัวละคร เป็นส่วนที่ถ่ายทอดเรื่องราวและ
ความคิดของผู้เขียน บทสนทนาจึงต้องเหมาะกับประเภท ลักษณะนิสัยของ
ตัวละครและเหตุการณ์แต่ละตอน ลักษณะบทสนทนาที่ดีต้อง กระชับ ชัดเจน
ต้องคมคายและลึกซึ้งนอกจากนี้บทสนทนาจะต้องสามารถบอกลักษณะนิสัย
ความนึกคิดและอารมณ์ของตัวละคร และช่วยให้เรื่องดำเนินตามโครงเรื่องที่วางไว้
โดยบทสนทนาที่พบใน นว-นิยายเรื่องรักในม่านฝนทำหน้าที่ถ่ายทอดข้อมูลสำคัญ ๆ
ต่าง ๆ ดังนี้

7.1 บทสนทนานำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์พื้นที่และตำนาน เช่น

“...เวียดนามถูกปกครองโดยจีนเป็นเวลานานถึงพันปี

เราจึงรับวัฒนธรรมหลายอย่างมาจากจีนโดยเฉพาะเรื่อง ภาษาและแนวคิดของลัทธิขงจื้อ วรรณกรรมในยุคแรก ๆ ของเราจึงใช้ตัวหนังสือจีนที่เรียกว่าฮั่นจื้อ ต่อมาประมาณปี 1500 เราถึงได้ตัดแปลงตัวหนังสือจีนเป็นแบบของเวียดนาม เรียกว่าจื้อโนมหรืออักษรโนม...”

(Sewikul, 2013, p. 24)

จากข้อความข้างต้นทำให้ผู้อ่านทราบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของ เวียดนามซึ่งเคยถูกปกครองโดยจีนและได้รับอิทธิพลจากจีนในด้านภาษา เป็นต้น หรือ นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เกี่ยวกับระบอบ การปกครอง สังคม การเมือง เช่น

“...ในสมัยพระเจ้าชา ลองทรงรักษาความสัมพันธ์กับ ไทยและฝรั่งเศส แต่พอถึงสมัยพระเจ้ามินห์ หมางก็เกิด บาดหมางกับไทยเรื่องกัมพูชา และขัดใจกับฝรั่งเศสเรื่อง การเผยแผ่ศาสนาจนฝรั่งเศสต้องส่งเรือรบเข้ามายึดเมือง ดานังและยึดดินแดนภาคใต้ ... เวียดนามจึงตกเป็น อาณานิคมของฝรั่งเศสและถูกแบ่งเป็นสามส่วน ...”

(Sewikul, 2013, p. 106)

จากข้อข้างต้น บทสนทนาได้นำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของ เวียดนามในสมัยที่ตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสให้ผู้อ่านทราบ

7.2 บทสนทนาที่ช่วยนำเสนอข้อมูลทางด้านวิถีชีวิต เช่น ข้อความที่ว่า

“... แต่ฉันไม่เห็นคนฮานอยอดทนเรื่องรถติดเลย โดยเฉพาะตามสี่แยกหรือวงเวียน ไม่ค่อยจะมีใครยอมใคร”

“ผมไม่อยากแก้ตัวแทนเพื่อนร่วมชาติ” ชายหนุ่ม ยอมรับ “แต่อยากให้คุณเข้าใจธรรมชาติของคนที่อยู่ในภาวะ สงครามและความแร้นแค้นมาเป็นเวลานาน ซึ่งทำให้

บางครั้งอาจจะดูเป็นคนเห็นแก่ตัวหรือฉวยโอกาสไปบ้าง แต่
ถ้าไม่ทำแบบนี้ พวกเขาก็เอาตัวรอดไม่ได้”

(Sewikul, 2013, p. 52)

เป็นบทสนทนาของตัวละคร ซึ่ง สะท้อนสภาพวิถีชีวิตของคน
เวียดนามในปัจจุบัน เพื่อต้องการให้ทำความเข้าใจกับพฤติกรรมของชาวเวียดนาม
ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นก็มีความสาเหตุมาจากสงครามที่ทำให้คนต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด

7.3 บทสนทนาที่นำเสนอวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี เช่น

“...ในเทศกาลลิมก็จะมีการละเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ แต่ที่
ขาดไม่ได้ก็คือ เพลงกวนเหาะซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านของ
เวียดนามที่มีกำเนิดจากถิ่นนี้ เป็นเพลงที่ร้องตอบโต้กัน
ระหว่างหญิงกับชาย ซึ่งมีทั้งความไพเราะและการแสดง
ปฏิภาณในเชิงกวีของผู้ร้อง” ... “ฉันซึ้งอยากฟังเพลงกวน
เหาะขึ้นมาแล้วซี” หล่อนอ่อน “คุณต้องกลับมาที่นี้อีกทีตอน
เดือนกุมภาพันธ์ปีหน้า” เขาบอก

(Sewikul, 2013, p. 54)

จากบทสนทนาข้างต้นทำให้ทราบถึงการละเล่นพื้นบ้านของชาวเวียดนาม
ซึ่งจะมีในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

8. อุดมการณ์

คาร์ล มาร์กซ์และเฟรดเดอริก แองเกล ส์ (Karl Marx and Frederick
Engels as cited in Buates, 2005) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคำว่า “อุดมการณ์”
ว่า อุดมการณ์เป็นวิถีคิดของชนชั้นหนึ่ง ซึ่งต้องการรักษาประโยชน์ทางชนชั้น
ของตนไว้ และพยายามเผยแพร่ความคิดของตนให้ชนชั้นอื่นในสังคมยอมรับและ
เชื่อถืออุดมการณ์ที่พบในนวนิยายเรื่องรักในมาณฝน ได้แก่ อุดมการณ์ชาตินิยม
(Nationalism) คือ การที่บุคคลมีจิตใจที่รักในชนชาติ หวงแหนแผ่นดินและ

ผลประโยชน์ร่วมของคนในชาติ การสร้างสำนึกให้เกิดความรัก ความชอบและความศรัทธาในชาติ ยกตัวอย่าง

“... ถ้านายเข้าประชุมด้วย ก็คงจะได้รับเลือกแน่นอน ... แม้ในช่วงหลัง นายจะถูกตำหนิว่าอุทิศตัวให้ส่วนรวมน้อยไปหน่อย และขาดการประชุมบ่อยก็ตาม ...”

“ก็แล้วแต่จะคิดกัน” บ่าว อาน ดิงบุหรีมวนสุดท้ายจากของออกมาจูดสูบ “ฉันมีงานต้องทำ มีภาระ มีหน้าที่ ไม่ได้อยู่ว่าง ๆ “

“แต่งงานที่สำคัญที่สุดคืองานเพื่อส่วนรวม ภาระและหน้าที่ที่สำคัญที่สุดคือภาระหน้าที่ต่อประเทศชาติ”

(Sewikul, 2013, p. 132)

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคนเวียดนามมีความเป็นชาตินิยม จากข้อความที่ว่า “หน้าที่ที่สำคัญที่สุดคือภาระหน้าที่ต่อประเทศชาติ” เรื่องของประเทศชาติจะต้องมาก่อนเรื่องส่วนตัวเป็นการนำเสนออุดมการณ์ผ่านบทสนทนาของตัวละครในเรื่อง

อุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม (Localism) คือ พันธะผูกพันทางอารมณ์ที่มนุษย์มีต่อถิ่นที่อยู่อาศัย ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและประเพณี ยกตัวอย่าง

“... ฮานอยจะรักษาสภาพและบรรยากาศดั้งเดิมแบบนี้ไว้ได้นานเท่าไร เมื่อห่างไปไม่กี่สิบกิโลเมตร ก็กำลังสร้างเมืองใหม่ที่ใหญ่โตและทันสมัย”

“คงไม่มีใครขัดขึ้นกระแสความเปลี่ยนแปลงได้หรอกครับ แต่ถ้าเราจะทำได้ก็ก็ต้องให้พวกเขาตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่พวกเขามีอยู่ไม่ว่าจะเป็น วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์หรือศิลปวัฒนธรรม แล้วพวกเขาก็จะช่วยกัน

รักขามันเอาไว้ในฐานะที่เป็นรากเหง้าในอดีตของตนซึ่งแยก
ไม่ออกจากปัจจุบันและอนาคต”

(Sewikul, 2013,)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตัวละครมีความผูกพันกับท้องถิ่นเดิม แต่ก็ไม่สามารถต้านกระแสการพัฒนาได้ และได้แต่หวังว่าคนอื่น ๆ จะมองเห็นคุณค่าของความเป็นถิ่นฐานเดิม และช่วยกันรักษาไว้ เป็นการนำเสนออุดมการณ์ผ่านบทสนทนาของตัวละครในเรื่อง

อุดมการณ์เงินตรานิยม (Moneyism) เป็นสังคมที่วัดความสำเร็จจาก
กำไรจากการประกอบธุรกิจ ยกตัวอย่าง

“... เวลานี้เราเป็นประเทศที่เปิดประตูรับคนต่างชาติ
เข้ามาค้าขาย ลงทุนหรือท่องเที่ยว ถ้าเธอมีแค่เก็บตัว
อยู่ในบ้าน เธอก็จะไม่ทันกิน ไม่มีโอกาสแสวงหาความร่ำรวย
และมีชีวิตที่เจียบเหงา...”

(Sewikul, 2013, p. 99)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตัวละครเชื่อว่า ความร่ำรวยจะนำซึ่ง
ความสุขในชีวิต เป็นการนำเสนออุดมการณ์ผ่านบทสนทนาของตัวละครในเรื่อง

สรุป

จากการศึกษาการเล่าเรื่องและอุดมการณ์ในนวนิยายเพื่ออาเซียน กรณี
ศึกษา “รักในม่านฝน” สามารถสรุปได้ว่า นวนิยายเรื่องรักในม่านฝนมีทั้งแก่น
เรื่องเรื่องหลักและแก่นเรื่องรอง โดย แก่นเรื่องหลักเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับ
ประเทศเวียดนามในด้านต่าง ๆ ส่วนแก่นเรื่องรองเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก
ของตัวละคร

ในส่วนของโครงเรื่องและความขัดแย้ง พบว่า ผู้เขียนเปิดเรื่องด้วย

การพบกันครั้งแรกของตัวละครเอกโดยพระเอกเป็นไกด์นำเที่ยวส่วนตัวให้กับนางเอกซึ่งสาเหตุของการมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ก็เกิดจากความขัดแย้งระหว่างตัวนางเอกกับครอบครัว และระหว่างการท่องเที่ยวของนางเอกนั้นผู้เขียนก็ค่อย ๆ นำเสนอความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ ออกมาโดยแต่ละความขัดแย้งนั้นได้สร้างให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่รู้และอยากติดตาม จนในที่สุดทุกความขัดแย้งก็ได้รับการคลี่คลายในตอนท้ายเรื่องและจบลงด้วยความเข้าใจ

ผู้เขียนสร้างตัวละครเอกให้เปรียบเสมือนกับตัวแทนของหนุ่มชาวเวียดนามที่เต็มไปด้วยความรักชาติแต่ก็พร้อมที่จะเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตามกระแสของการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับประเทศเวียดนามที่ยังคงความเป็นเวียดนามเดิมไว้พร้อมกับเปิดรับเอาวัฒนธรรมใหม่ ๆ เข้ามาผสมผสานกันอย่างลงตัว

ฉากและบทสนทนาในเรื่องรักในมหานคร มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นส่วนที่ผู้เขียนใช้นำเสนอข้อมูลที่สำคัญต่าง ๆ ที่ผู้อ่านควรได้รับเพื่อรู้จักประเทศเวียดนามในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สถานะที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง ภูมิประเทศ ตลอดจนวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในสังคมของคนเวียดนามในปัจจุบัน

อุดมการณ์ที่พบในเรื่องได้แก่ อุดมการณ์ชาตินิยม อุดมท้องถิ่นนิยมและอุดมการณ์เงินตรานิยม ซึ่งพิจารณาได้ว่าสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบแม้ว่าในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะทำให้ความเป็นเวียดนามเดิมค่อย ๆ สูญหายไปแต่ ก็ยังคงมีความเป็นเวียดนามเดิมให้ได้พบเห็นอยู่ ยังมีชาวเวียดนามบางกลุ่มที่ยังหวงแหนความเป็นเวียดนามเดิมไว้ไม่ต้องการให้สูญหายไปพร้อมกับ การเปลี่ยนแปลง เพราะความเป็นเวียดนามเดิมเต็มไปด้วยเสน่ห์และแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของประเทศเวียดนาม

Reference

- Buates, W. (2005). *Udomkarn tang wattanatum settagit lae karn muang tee prakod nai kor kien kaew kab hetkarn nai prates taab asia preabteab nittayasarn time kab asia week [Cultural, economic and political ideologies in the coverages of Asian countries comparing Time and Asia week]*. (Master's thesis: Chulalongkorn University, Thailand).
- Sewikul, P. (2013). *Rak Nai Maan Fon [Love in Rain]*. Bangkok, Thailand: Nanmee.
- Sriwihok, W. (2013). *Karn bunyai thang wichakarn peur saang kwam tranak reung karn kaw suu prachakom ASEAN [The describe for awareness about ASEAN]*. Bangkok, Thailand: Pimdee karapim.